

Sygn. akt II UK 451/13

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z wniosku A. Sp. z o. o. w O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych

z udziałem zainteresowanego J. Z.

o wysokość zasiłku chorobowego i wysokość składki na ubezpieczenie społeczne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 29 stycznia 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego [...] z
dnia 20 grudnia 2012 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 20 grudnia 2012 r. Sąd Apelacyjny w sprawie z wniosku A. Sp. z o.o. w O. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych, przy udziale zainteresowanego J. Z., o wysokość zasiłku chorobowego i wysokość składki na ubezpieczenie społeczne, na skutek apelacji wniesionej przez ZUS, zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w ten sposób, że odwołanie oddalił (pkt I), zasądził od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej koszty zastępstwa procesowego (pkt II) i nie obciążył zainteresowanego obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz strony pozwanej (pkt III).

Powyższy wyrok wnioskodawca zaskarżył skargą kasacyjną w części, tj. w zakresie punktu I i II wyroku. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał na istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą

zasadność skargi kasacyjnej. Istotne zagadnienie prawne skarżący sprowadził do następującego pytania: Czy przepisy regulujące wynagrodzenie mogą zostać zmienione z mocą wsteczną, a zatem czy możliwa jest sytuacja, w której z jednej strony określony zapis będzie rodził skutki na gruncie przepisów regulujących zasiłek chorobowy i będzie ważny, a z drugiej będzie rodził skutki na gruncie przepisów prawa pracy i będzie zapisem contra legem. W ocenie skarżącego przedstawione zagadnienie jest istotne dla funkcjonowania spółek kapitałowych oraz ustalania podstaw wymiaru zasiłku chorobowego członków zarządu pozostających w stosunku pracy, których nie obejmuje regulamin wynagradzania.

Skarżący podniósł ponadto, że wniesiona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wskazał, że kwestią zasadniczą dla rozstrzygnięcia sprawy było ustalenie, czy uchwała Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników A. Sp. z o.o. nr [...] z 27 lutego 2006 r. wprowadzała zmiany w zakresie zasad przyznawania nagród, określone w uchwale Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników A. Sp. z o.o. nr [...] z 22 września 2004 r., a w konsekwencji, czy przyznano zainteresowanemu nagrodę bez jej zmniejszenia za okres usprawiedliwionej nieobecności w pracy z powodu choroby, czy też wprowadzała ona jedynie zmianę sposobu wyrażenia rachunkowego wysokości nagrody, nie zmieniając przy tym reguł jej przyznawania. Zdaniem skarżącego dokonana przez Sąd Apelacyjny ocena spornej uchwały nie odpowiada dyrektywom wykładni wynikającym z art. 65 k.c. Konsekwencją tego jest uznanie, że w dacie wypłacanego zainteresowanemu zasiłku chorobowego u wnioskodawcy nie obowiązywały przepisy o wynagradzaniu, które przewidywały zmniejszenie nagrody rocznej za okres usprawiedliwionej nieobecności, a w konsekwencji, że zainteresowanemu nagroda została przyznana i wypłacona za okres pobierania zasiłku chorobowego, co skutkuje naruszeniem art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1),

istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Jeśli więc wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, przez odwołanie się do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., jak w rozpoznawanej sprawie, wskazuje na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to w uzasadnieniu wniosku (sporządzonym odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) powinno zostać sformułowane zagadnienie prawne oraz przedstawione argumenty prawne, które wykażą możliwość różnorodnej oceny zawartego w nim problemu. Zagadnienie prawne musi odpowiadać określonym wymaganiom, a mianowicie: 1) być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (wyrok Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 1996 r., II UR 5/96, OSNP 1997 nr 3, poz. 39 i postanowienie z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), 2) być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179),

3) pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą i 4) dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (a zatem poważne) wątpliwości. Istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się zaś w tym, że w danej sprawie występuje zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, czy też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468).

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, wykazanie okoliczności, które uzasadniałyby rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu zagadnienia prawnego z przytoczeniem argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 lipca 2007 r., sygn. akt I UK 87/07, LEX nr 898296; postanowienie SN z 18 lipca 2007 r., sygn. akt I PK 109/07, LEX nr 911085). Konieczne jest bowiem przekonanie Sądu Najwyższego na etapie przedsądu o występowaniu zagadnienia prawnego w sprawie oraz o jego istotności, o której decyduje jego znaczenie i doniosłość prawna dla systemu prawa (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2007 r., sygn. akt III UK 32/07, LEX nr 898727; z dnia 10 sierpnia 2007 r., sygn. akt III UK 50/07, LEX nr 896062). Dlatego konieczne jest sformułowanie abstrakcyjnego problemu prawnego oraz wskazanie za pomocą wywodu jurydycznego różnych, w szczególności odmiennych od zapatrywań prawnych Sądu drugiej instancji, możliwości interpretacji powołanych w zagadnieniu przepisów prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 sierpnia 2007 r., sygn. akt III UK 45/07, LEX nr 898318).

Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca

2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wypełnienie tego obowiązku nie może być zastąpione przez sformułowanie samego pytania, jak to uczynił skarżący, który ponadto nie wskazał na gruncie jakiego przepisu przytoczone zagadnienie powstaje. Obowiązkiem skarżącego jest określenie przepisów prawa, w związku z którym wniosek został sformułowany, poprzez jego dokładne nazwanie, określenie miejsca publikacji oraz wskazanie przepisów przez oznaczenie numeru artykułu, paragrafu, ustępu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2002 r., II UKN 117/0, LEX nr 564467). Uzasadnienie nie może też sprowadzać się do odesłania do uzasadnienia podstaw skargi kasacyjnej. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera zatem uzasadnienia spełniającego wymogi, o których mowa wyżej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazuje również na jej oczywistą zasadność. Oparcie skargi kasacyjnej na przesłance wynikającej z art. 398⁹ § 1 pkt 4, to jest oczywistej zasadności skargi, jest możliwe tylko wówczas, gdy już na pierwszy rzut oka podstawy wskazane w skardze zasługują na uwzględnienie, to jest, gdy zaskarżone orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami albo zostało wydane w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 października 2007 r., I UK 164/07, LEX nr 864056, postanowienie Sądu Najwyższego z 25 września 2007 r., I PK 136/07, LEX nr 885052). Z uzasadnienia skargi kasacyjnej nie wynika oczywista zasadność w przedstawionym powyżej znaczeniu. Ponadto, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638). W sprawie skarżący kwestionuje w istocie dokonaną przez Sąd drugiej instancji ocenę spornej uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników A. Sp. z o.o. z 27 lutego 2006 r. Zgodnie ze wskazaniami Sądu Najwyższego w tej sprawie, zawartymi w wyroku Sądu Najwyższego z 3 marca 2011 r., II UK 133/10 (LEX nr 852556): „z niespornego stanu faktycznego wynika, że zainteresowany w okresie od 1 kwietnia do 19 sierpnia 2005 r. pobierał wynagrodzenie chorobowe, a następnie zasiłek chorobowy.

Oznacza to, że z uwagi na niezdolność do pracy nie przepracował ani jednego dnia w II kwartale oraz ponad połowy III kwartału 2005 r. Mimo to uchwałą z dnia 27 lutego 2006 r. została mu przyznana (i faktycznie wypłacona) nagroda za II, III i IV kwartał 2005 r., a więc również za okres usprawiedliwionej nieobecności w pracy z powodu choroby. W tym zatem ujęciu należy rozpatrywać zawarte w wymienionej uchwale postanowienie o „odstąpieniu od zasady określonej w pkt 1 ppkt 4 uchwały z dnia 22 września 2004 r. co do sposobu wyliczenia należnej nagrody za II, III i IV kwartał 2005 r.” Oznacza ono bowiem nie tylko odstąpienie od procentowego określenia wysokości nagrody na rzecz jej określenia kwotowego, ale w szczególności odstąpienie od „zasady co do sposobu wyliczania należnej nagrody” przy uwzględnieniu stosunku okresu trwania usprawiedliwionej nieobecności z powodu choroby do okresu, za jaki nagroda została przyznana.

Odnosząc się do dokonanej przez Sąd drugiej instancji, w wykonaniu powyższych wskazań, oceny spornej uchwały, zauważyć należy, że Sąd Najwyższy nie widzi sprzeczności z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, ani oczywiście błędnej, widocznej na pierwszy rzut oka wykładni lub widocznego w taki sposób niewłaściwego zastosowania prawa. A tylko w takiej sytuacji wskazana przesłanka uzasadnia przyjęcie skargi.

Niezależnie od tego można także wskazać, że łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, budzi poważne zastrzeżenia. W dotychczasowym orzecznictwie Sąd Najwyższy zwracał już uwagę, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Jak wskazano z uzasadnieniem postanowienia z 21 października 2008 r., sygn. II PK 158/08, przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt. 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt. 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt. 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Z przytoczonych względów, Sąd Najwyższy orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.